

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

دوره دوازدهم - سال اول

تاریخ چاپ ۱۴۰۳/۱۰/۲۳

شماره چاپ ۳۲۶

شماره ثبت ۲۵۳

یک شوری

طرح اصلاح قانون مدیریت پسماندها (در اجرای تبصره ۱ ماده ۴۵ قانون آیین نامه داخلی)

کمیسیون‌های ارجاعی

اصلی:	کشاورزی، آب، منابع طبیعی و محیط زیست
فرعی:	امور داخلی کشور و شوراهای - صنایع و معادن

معاونت قوانین

باسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً طرح ذیل که به امضای ۷۹ نفر از نمایندگان رسیده است، جهت طی مراحل قانونی تقدیم می شود.

مقدمه (دلایل توجیهی):

این واقعیت که نظام مدیریت پسماندهای ایران در شرایط نسبتاً بحرانی و به دور از وضعیت مطلوب قرار دارد بر کسی پوشیده نیست. مسئله مذکور زمانی پیچیدگی بیشتری پیدا می کند که اثرات منفی و زیان بار آن در طبیعت در ارتباط با سایر نظام های محیط زیستی مورد بررسی قرار می گیرد. توجه به پسماندها و مدیریت صحیح آن در ایران از سابقه چندان طولانی برخوردار نیست به طوری که تدوین و تصویب قواعد حقوقی نظم دهنده آنها از موخرترین قوانین محیط زیستی کشور محسوب می شود. قانون مدیریت پسماندها در سال ۱۳۸۳ و آیین نامه اجرایی آن در سال ۱۳۸۴ به تصویب هیئت وزیران رسیده است. اکنون بعد از گذشت ۲۰ سال از تصویب این قانون و مشخص شدن عارضه های مدیریت پسماندها در کشور که بر اساس مطالعات گسترده فراکسیون محیط زیست مجلس یازدهم و کمیته محیط زیست کمیسیون کشاورزی که با همکاری مرکز پژوهشهای مجلس و سایر نهادها و دستگاههای دولتی و بخش خصوصی صورت گرفت، ضرورت دارد، نیازمندی های جدید که باعث بهبود وضعیت موجود می گردد، با وضع قانون های جدید و مترقی برطرف گردد. گزارش کامل عارضه های مدیریت پسماندها به پیوست می باشد.

نیازمندیهای امروز مدیریت پسماندها که بایستی در بستر قانون در کشور برطرف گردند از قبیل تدوین سند راهبردهای ملی مدیریت پسماندها، اجرای برنامه امتداد مسوولیت تولیدکننده، ضمانت اجرایی قانون، پیاده سازی سامانه مدیریت یکپارچه پسماندها برای افزایش کارایی و اثربخشی مدیریت اجرایی پسماندها، حمایت از شرکت های دانش بنیان و بخش خصوصی این حوزه با ارایه سیاست های تسهیل و تشویق، شفاف سازی وظایف دستگاههای دولتی و تولیدکنندگان پسماندها خصوصاً در بخش پسماندهای ویژه، استاندارد سازی اقدامات این حوزه در جهت اجرایی شدن آن و سایر موارد در این طرح دیده شده است.

لازم به ذکر است این طرح در دوره قبل مجلس در جلسه مورخ ۱۴۰۲/۳/۱ کمیسیون کشاورزی، آب، منابع طبیعی و محیط زیست به تصویب رسید و در نوبت صحن قرار گرفت، ولی با توجه به پایان دوره مجلس یازدهم در صحن علنی مطرح نگردید.

سمیه رفیعی - الہام آزاد - علی گُرد - فاطمہ محمدبیگی - فاطمہ جرارہ - بہشید برخوردار -
 غلامرضا دھقان ناصرآبادی - زہرا خدادادی - مجتبیٰ رحماندوست - علی کشوری -
 عالیہ زمانی کیاسری - محمد بیات - محمدنور دہانی - زہرہ سادات لاجوردی - ابراہیم فہیمی -
 فضل الہ رنجبر - رضا سپہوند - سیدمحمد جمالیان - ہوشنگ ہادیان پور - غلامرضا میرزائی -
 حامد یزدیان - محمد سبزی - محسن زنگنہ - محمدرسول شیخی زادہ - محمدمنان رئیسی -
 منصور شکرالہی - محمد رستمی - فرامرز شاہسواری - وحید کنعانی کلور - احمد فاطمی -
 عبدالجلال ایری - سیدکریم معصومی خسروآبادی - کمال حسین پور - سیدمحمد مولوی -
 رمضان رحیمی دشتلوئی - غلامحسین زارعی - احد بیوتہ - سیدجواد حسینی کیا - علی شیرین زاد -
 محمدرضا احمدی سنگر - سیدسلیمان ذاکر - محمدصالح جوکار - بابک رضازادہ - علیرضا عباسی -
 محمد خوش سیما - محسن بیگلری - حسن حسن نتاج صلحدار - عباس پاپی زادہ بالنگان -
 نصرالہ پژمان فر - حسین امامی راد - حسنعلی اخلاقی امیری - عباس گلرو - سیدعلی یزدی خواہ -
 احسان عظیمی راد - فداحسین مالکی - احمد عجم - حسینعلی حاجی دلیگانی - سالار ولایت مدار -
 علی حدادی - علیرضا نثاری - فتح اللہ حسینی - رحمت الہ نوروزی - سیدفرید موسوی -
 کامران غضنفری - یاسر عربی - عبدالحسین روح الامینی نجفآبادی - روح الہ متفکرآزاد - مہدی طغیانی -
 عبدالحسین ہمتی سراپردہ - جعفر قادری - سالار مرادی - امیرحسین بانکی پورفرد - یاسر سلیمانی -
 حسین حق وردی - سیدمحمد پاک مہر - عبدالحکیم آق ارکاکلی - غلامرضا نویدی - موسی احمدی -
 - شہین جہانگیری

طرح اصلاح قانون مدیریت پسماندها (در اجرای تبصره ۱ ماده ۴۵ قانون آیین نامه داخلی)

بسمه تعالی

طرح اصلاح قانون مدیریت پسماندها (در اجرای تبصره (۱) ماده (۴۵) قانون آیین نامه داخلی)

ماده ۱- جهت تحقق اصل پنجاهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و به منظور حفظ محیط زیست و سلامت عمومی از آثار زیانبار پسماندها، مدیریت مسوولانه منابعی که پسماندها از آنها تولید می شوند، اصلاح الگوی تولید و مصرف مواد، کاهش حداکثری تولید پسماندها و مدیریت بهینه آنها و بکارگیری اقتصاد چرخشی در زنجیره مدیریت پسماندها، کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی، موظفند احکام مقرر در این قانون را رعایت نمایند.

ماده ۲ - عبارات و اصطلاحاتی که در این قانون به کار رفته است دارای معانی زیر می باشد:

الف) سازمان: سازمان حفاظت محیط زیست

ب) پسماند: به مواد جامد، مایع (غیر از فاضلاب) و گاز (گازهای مستعمل مظروف و نیز گازهای حاصل از چرخه مدیریت پسماندها) گفته می شود که به طور مستقیم یا غیرمستقیم حاصل از فعالیت انسان و یا فعل و انفعالات طبیعی بوده و قابلیت استفاده مجدد در محل را نداشته و لازم است دفع یا پردازش شده یا در چرخه بازیافت قرار گیرد.

۱- پسماندها براساس ماهیت به دو دسته کلی زیر تقسیم می شود:

۱-۱- پسماند خطرناک (ویژه): به کلیه پسماندهایی گفته می شود که واجد حداقل یکی از خواص خطرناک از قبیل قابلیت واکنش پذیری، اشتعال، سمیت، بیماری زایی و خوردگی و مشابه آن به میزانی است که باعث ایجاد مخاطرات برای سلامت، بهداشت و محیط زیست شود.

۱-۲- پسماند عادی (غیر خطرناک): به کلیه پسماندهایی که ماهیت خطرناک نداشته و شامل بند ۱-۱ ماده (۲) این قانون نگردند.

۲- پسماندها از نظر منبع تولید به چهار گروه زیر تقسیم می شوند:

۱-۲-۱- پسماندهای شهری و روستایی: به کلیه پسماندهایی گفته می شود که به صورت معمول از فعالیت های روزمره انسانها و یا فعل و انفعالات طبیعی در شهرها و روستاها تولید می شوند از قبیل پسماندهای خانگی، پسماندهای اداری و تجاری و پسماندهای عمرانی و ساختمانی.

۲-۲- پسماندهای پزشکی (بیمارستانی): به کلیه پسماندهای خطرناک ناشی از مراکز ارائه دهنده خدمات بهداشتی و درمانی مرتبط با انسان (یا حیوانات) شامل انواع مراکز بزرگ و کوچک نظیر بیمارستان‌ها، مراکز بهداشتی، درمانی، آزمایشگاههای تشخیص طبی، مراکز دامپزشکی، درمانگاهها، مطب‌ها و سایر مراکز مشابه گفته می‌شود.

۳-۲- پسماندهای کشاورزی: به پسماندهای خطرناک ناشی از فعالیت‌ها در بخش کشاورزی گفته می‌شود. از قبیل فضولات (مدیریت نشده)، لاشه حیوانات (دام، طیور و آبزیان)، محصولات کشاورزی فاسد (غیر قابل بازیافت) و ظروف بسته بندی سموم و کودهای شیمیایی.

۴-۲- پسماندهای صنعتی: به کلیه پسماندهای خطرناک ناشی از فعالیت‌های صنعتی و معدنی و امثال آن گفته می‌شود.

۳- پسماندهای خطرناک خانگی: به پسماندهای خطرناکی گفته می‌شود که از فعالیت روزمره در محل سکونت، ادارات، مراکز تجاری و مناطق عمومی شهری و روستایی در محدوده شهرها و روستاها و حریم آنها تولید می‌شود.

۴- پسماندهای خطرناک غیر خانگی شهری و روستایی: به پسماندهای خطرناکی گفته می‌شود که از فعالیت روزمره در محل‌هایی غیر از محل‌های اشاره شده در بند (۳) ماده (۲) (مانند کارگاه‌ها، دامداری‌ها و مراکز ارائه دهنده خدمات بهداشتی و درمانی) در محدوده شهرها و روستاها و حریم آنها تولید می‌شود.

پ) مدیریت اجرایی پسماندها: شخصیت حقیقی یا حقوقی که مسئول برنامه‌ریزی، ساماندهی، مراقبت و عملیات اجرایی مربوط به کاهش از مبدأ، تولید، تفکیک از مبدأ، جمع‌آوری، ذخیره‌سازی، جداسازی، حمل و نقل، بازیافت، پردازش، دفع، مراقبت پس از دفع پسماندها، آموزش و اطلاع‌رسانی و فرهنگ‌سازی در این زمینه است.

۱- پردازش: کلیه فرآیندهای مکانیکی، شیمیایی و زیستی که منجر به تسهیل در عملیات دفع گردد.

۲- بازیافت: فرایند تبدیل پسماندها به مواد جدید یا قابل‌کاربردی است که باعث کاهش مصرف مواد اولیه نو، کاهش مصرف انرژی و کاهش آلودگی‌های محیط زیست می‌گردد مانند تبدیل پسماندهای فلزی و پلاستیکی به مواد قابل‌استفاده، تبدیل پسماندهای آلی به کود آلی.

۳- پاکسازی: کلیه عملیات مربوط بر روی محیط آلوده به پسماندهاست که منجر به حذف پسماندها و ایجاد شرایط ایمن برای جامعه و محیط می‌شود.

۴- دفع: به کلیه روشهای مناسب جهت امحاء نهایی پسماندهای تولیدی گفته می‌شود بگونه‌ای که میزان خطرات آن به حداقل ممکن کاهش پیدا کند از قبیل بازیافت، بازیابی انرژی از پسماندها و دفن بهداشتی.

ت) آلودگی: پخش یا آمیختن مواد خارجی (نظیر پسماندها) به آب، خاک، زمین یا هوا به میزانی که کیفیت فیزیکی یا شیمیایی یا زیستی آنها را به طور زیان آوری برای انسان یا سایر موجودات زنده و یا گیاهان و یا آثار و ابنیه تغییر دهد.

ث) امتداد مسئولیت تولیدکننده: برنامه مدیریتی است که تولیدکننده و وارد کننده محصول را ملزم به مشارکت در تامین هزینه های مدیریت پسماند ناشی از مصرف محصول تولید شده، وارد شده و یا توزیع شده توسط آنها می نماید.

ج) تصفیه: به هرگونه روش، فناوری یا فرآیندی اطلاق می شود که به منظور تغییر ویژگی (های) فیزیکی، شیمیایی و زیستی و یا دگرگونی ترکیب پسماند خطرناک به کار می رود تا از طریق آن به پسماند عادی تبدیل شده و یا از آن منابع یا انرژی بازیابی شود و یا پسماند را به منظور حمل و نقل، ذخیره سازی و یا دفع، ایمن تر سازد.

چ) سامانه: سامانه ای برخط تحت عنوان سامانه یکپارچه مدیریت پسماندها است که سازمان، برای پایش و نظارت محیط زیستی ایجاد می کند. مدیریت های اجرایی پسماندهای عادی، تولیدکنندگان، جمع آوری کنندگان و دریافت کنندگان پسماندهای خطرناک، بر اساس تقسیم کار ملی در سند راهبردهای ملی مدیریت پسماندها و طرح های جامع استانی موضوع ماده (۱۲) این قانون، موظف به ارائه گزارش اقدامات خود در بازه های تعریف شده و اطلاعات درخواستی سازمان در آن هستند.

ح) اقتصاد چرخشی: یک نظام اقتصادی است که هدف آن کمینه کردن پسماندها و بیشترین استفاده از منابع است. اقتصاد چرخشی از استخراج مواد اولیه تا طراحی محصول، تولید، فروش، مصرف، استفاده مجدد، بازیافت و تولید انرژی می باشد. هدف از بکارگیری اقتصاد چرخشی در ساختار مدیریت پسماندها ایجاد ارزش افزوده از پسماندها به روش های استفاده مجدد، بازیافت و تولید انرژی از آنها می باشد.

خ) کارگروه: منظور کارگروه ملی مدیریت پسماندهاست که هسته اصلی تعیین راهبردهای کلان مدیریت پسماندها در کشور است. اعضای کارگروه شامل: رییس سازمان حفاظت محیط زیست (رئیس کارگروه)، معاون وزارتخانه های کشور، صنعت، معدن و تجارت، نفت، نیرو، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، جهادکشاورزی، معاون مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، معاون سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، معاون سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، معاون شهرداری تهران، معاونان سایر دستگاهها حسب مورد می باشند.

تبصره: نمایندگانی از سازمان های مردم نهاد، شرکت های دانش بنیان و بخش خصوصی نیز می توانند بعنوان عضو ناظر در جلسات حضور داشته باشند. سازمان موظف است، شرح وظایف کارگروه را در آیین نامه اجرایی این قانون به تصویب برساند.

د) تجارت آلودگی: شیوه ای نوین در سیاست گذاری مدیریت پسماندها است که تولید کنندگان حداکثر مجاز به تولید حد مشخصی از پسماندهای خطرناک می باشند و در صورت مدیریت صحیح و مورد تایید سازمان که منجر به تولید کمتر شود، مدیریت اجرایی می تواند ظرفیت مازاد مجوزهای خود را به تولید کنندگانی با تولید بیش از حداکثر مجاز از طریق سامانه بفروشد.

تبصره- پسماندهای خطرناک پرتوزا از شمول این قانون خارج هستند.

ماده ۳ - وزارتخانه های کشور، صنعت، معدن و تجارت، نیرو، نفت، جهاد کشاورزی، بهداشت و درمان و آموزش پزشکی و راه و شهرسازی موظفند از طریق سازمان ملی استاندارد با همکاری سازمان، استانداردهای کمی و کیفی مرتبط با استقرار نظام (سیستم) یکپارچه پسماندها، فرآورده ها، تجهیزات و فناوری ها و فرایندهای مراحل مدیریت و دفع و مراقبت های پس از دفع پسماندها را تدوین و پس از طرح در کمیسیون های فنی ذیربط موضوع ماده (۳) قانون تقویت و توسعه نظام استاندارد (مصوب ۱۱ / ۷ / ۱۳۹۶)، جهت تصویب در کمیته های ملی سازمان ملی استاندارد ارائه نمایند. سازمان ملی استاندارد موظف است بر فرایند تدوین و سازمان موظف است بر حسن اجرای استانداردهای فوق نظارت نماید:-

تبصره - استاندارد کیفی استقرار نظام مدیریت یکپارچه پسماندها و استاندارد کمی تشخیص پسماندهای خطرناک باید ظرف مدت شش ماه پس از لازم الاجرا شدن این قانون، در کارگروه های ملی سازمان ملی استاندارد، تصویب گردند.

ماده ۴ - وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با همکاری سازمان و وزارتخانه های کشور، نیرو، نفت، جهاد کشاورزی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، امور اقتصادی و دارایی و سازمان برنامه و بودجه آیین نامه اجرایی مرتبط با برنامه امتداد مسولیت تولید کننده را به منظور کاهش حداکثری پسماند تولیدی تدوین نموده و در کارگروه تأیید و در هیأت وزیران به تصویب برساند. در این آیین نامه باید برنامه ریزی مرتبط به گونه ای باشد که علاوه بر تشویق صنایع، فرایند بازدارندگی حداکثری نیز در نظر گرفته شده باشد. همچنین ظرف حداکثر ده سال، برنامه امتداد مسولیت تولید کننده در حداقل هشتاد درصد (۸۰٪) صنایع تولیدی کشور اجرایی شده و در بیست درصد (۲۰٪) باقی مانده، صناعی که نیاز به تغییرات اساسی در فرایند تولید دارند، حداکثر ظرف (۱۵) سال برنامه امتداد مسولیت تولید کننده توسط آنها اجرایی گردد.

تبصره ۱- کلیه تولید کنندگان و وارد کنندگان کالا که مصرف کالاهای آنها در کشور منجر به تولید پسماند عادی می گردد موظفند برنامه دفع و بازیافت محصولات خود را در راستای برنامه امتداد مسولیت تولید کننده به تایید سازمان برسانند. در غیر این صورت موظفند مطابق با آیین نامه اجرایی برنامه امتداد مسولیت تولید کننده عوارض مربوطه را پرداخت نمایند. منابع وصولی حاصل از این ماده به حساب خزانه داری کل کشور واریز و صد در صد (۱۰۰٪) آن در اختیار صندوق ملی محیط زیست قرار می گیرد تا پس از مبادله موافقتنامه

با سازمان برنامه و بودجه کشور برای دفع و بازیافت پسماندهای مشمول این ماده و ایجاد تأسیسات تبدیل پسماند به مواد و انرژی بر اساس اولویت های تعیین شده در اسناد ملی و استانی مدیریت پسماندها با اولویت مشارکت شرکت های دانش بنیان و بخش خصوصی مصرف شود.

تبصره ۲- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است به طور سالیانه فهرست تولیدکنندگان و واردکنندگان مشمول را در سامانه ثبت نماید.

تبصره ۳- تولیدکنندگان و واردکنندگانی که نسبت به دفع و بازیافت پسماند حاصل از کالاهای خود اقدام نمایند با تأیید سازمان، به میزان پسماندی که دفع و بازیافت شده از پرداخت وجوه مقرر در آئین نامه این ماده معاف خواهند بود.

تبصره ۴- در راستای برنامه امتداد مسولیت تولید کننده، کلیه تولید کنندگان و واردکنندگان محصولاتی که محصول مورد نظر آنها منجر به تولید پسماندهای خطرناکی می گردد که امکان بازیافت یا دفع آن در کشور وجود ندارد باید پیش از تولید یا واردات تعهدات اجرایی لازم در رابطه با مدیریت اصولی پسماندها را مطابق با آئین نامه اجرایی برنامه امتداد مسولیت تولید کننده به سازمان داده باشند در غیر اینصورت تولید و واردات محصول مورد نظر ممنوع می باشد.

تبصره ۵- سازمان موظف است، در آئین نامه اجرایی این قانون، احکام اجرایی مرتبط با 'تجارت آلودگی' را با هدف کاهش تولید پسماندها توسط تولیدکنندگان و به منظور صدور مجوزهای تولید پسماند، به تصویب برساند. خرید و فروش مجوزهای فوق، مانع و رافع مسولیت مدیریت صحیح پسماندها نمی باشد.

ماده ۵- در راستای سیاست های تسهیل و تشویق تولید و استفاده از فرآورده ها و محصولات مشتق شده از پسماندها، صنایع بزرگ نظیر سیمان و فولاد موظفند بخشی از انرژی مورد نیاز خود را خصوصاً در ماه های اوج مصرف انرژی بصورت خرید تضمینی، از سوخت جامد و یا مایع تولیدی از پسماندها تامین نمایند. همچنین وزارت نیرو ملزم به خرید تضمینی انرژی برق تولیدی از پسماندها، وزارت نفت ملزم به خرید تضمینی یا صدور مجوز فروش سوخت مایع تولیدی از پسماندها و وزارت جهاد کشاورزی ملزم به خرید تضمینی کودهای آلی حاصل از فرایندهای بازیافت پسماندها می باشند.

تبصره ۱- استفاده از مواد تولیدی از بازیافت پسماندها مطابق با استانداردهای ملی تدوین شده بر اساس ماده (۳) این قانون الزامی می باشد.

تبصره ۲- تولید کنندگان مواد تولیدی از بازیافت پسماندها می توانند تولیدات مازاد مصرف مورد نیاز موضوع این ماده را به خارج از کشور صادر کنند و دولت موظف است زمینه صادرات را برای این محصولات فراهم سازد.

تبصره ۳- مدیریت کلیه طرح های عمرانی که با بودجه دولت یا شهرداری ها اجرا می شود ملزم به استفاده از مصالح معدنی بازیافتی از پسماندهای ساختمانی به میزان حداقل سی درصد (۳۰٪) از کل مصالح معدنی مصرفی در آن طرح می باشند.

تبصره ۴- سازمان موظف است، احکام اجرایی سیاست های تسهیل و تشویق تولید و استفاده از فرآورده ها و محصولات مشتق شده از پسماندها را در آئین نامه اجرایی این قانون به تصویب برساند.

ماده ۶ - مدیریت های اجرایی پسماندها موظفند براساس استانداردهای ملی ایمنی و بهداشت ترتیبی اتخاذ نمایند تا سلامت، بهداشت و ایمنی عوامل اجرایی تحت نظارت آنها تأمین شود.

ماده ۷ - وزارتخانه های آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان صدا و سیما موظفند جهت اطلاع رسانی و آموزش الگوی صحیح کاهش تولید، جداسازی، جمع آوری و ذخیره سازی، استفاده مجدد و بازیافت پسماندها و محتوای مفاهیم ماده (۱) اقدام و با سازمان و وزارتخانه های کشور، جهاد کشاورزی، صنعت، معدن و تجارت، نیرو و نفت همکاری نمایند.

تبصره ۱ - وزارتخانه های کشور، جهاد کشاورزی، صنعت، معدن و تجارت، نیرو و نفت و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظفند به منظور کاهش پسماندهای مرتبط با خود، نسبت به اطلاع رسانی و آموزش تولیدکنندگان پسماندها، اقدام لازم را به عمل آورند.

تبصره ۲ - وزارتخانه های فوق مکلفند اقدامات خود را هر شش ماه یکبار در سامانه ثبت کنند و سازمان مسئولیت نظارت بر اقدامات آنها و ارائه گزارش عملکرد آنها به کارگروه را دارد.

ماده ۸- مدیریت اجرایی کلیه پسماندهای عادی در محدوده شهرها و روستاها و حریم آنها به عهده شهرداری ها و دهیاری ها است. مدیریت اجرایی پسماندهای خطرناک به عهده تولیدکننده است. مدیریت اجرایی پسماندهای عادی خارج از محدوده شهرداری ها و دهیاری ها برعهده تولیدکننده است که لازم است با هماهنگی با بخشدارها انجام شود.

تبصره ۱ - مدیریت اجرایی پسماندهای خطرناک خانگی در محدوده شهرها و روستاها و حریم آنها بر عهده شهرداری ها و دهیاری ها است. همچنین مدیریت اجرایی پسماندهای خطرناک غیر خانگی شهری و روستایی در محدوده شهرها و روستاها و حریم آنها بر عهده تولید کننده است.

تبصره ۲ - مدیریت های اجرایی می توانند تمام یا بخشی از وظایف خود را به اشخاص حقیقی و حقوقی با اولویت شرکت های دانش بنیان و بخش خصوصی دارای صلاحیت طبق ماده (۱۰) این قانون واگذار نمایند. واگذاری، برون سپاری و تفویض اختیار عملیات، توسط مدیریت اجرایی به اشخاص، نافه و رافع مسئولیت مدیریت اجرایی نیست.

تبصره ۳- مدیریت اجرایی موظف است از خدمات کارشناسان مهندسی بهداشت محیط یا مهندسی محیط زیست با گرایش مدیریت پسماندها به عنوان کارشناس مسئول پسماندها استفاده نماید.

تبصره ۴- سازمان موظف است، احکام اجرایی، مدیریت اجرایی پسماندها در شرایط بحران و اضطرار را در آئین نامه اجرایی این قانون به تصویب برساند.

ماده ۹- مدیریت اجرایی پسماندها می تواند هزینه های مدیریت پسماندهای عادی را از تولید کننده پسماندها با تعرفه ای که طبق دستورالعمل وزارت کشور توسط شوراهای اسلامی بر حسب نوع پسماندها تعیین می شود، دریافت نموده و موظفند صرف هزینه های مدیریت پسماندهای عادی کرده و گزارش عملکرد هزینه ای خود را در سامانه ثبت نماید.

ماده ۱۰- سازمان برنامه و بودجه کشور موظف است براساس شاخص های تعیین شده در استاندارد نظام مدیریت یکپارچه پسماندها نسبت به تشخیص و تعیین صلاحیت پیمانکاران و مشاوران حقیقی و حقوقی فعال در بخش مدیریت پسماندها اقدام نماید.

تبصره - سازمان موظف است پایش و ارزیابی سالانه عملکرد اشخاص حقیقی و حقوقی فوق را براساس شاخص های استاندارد نظام مدیریت یکپارچه پسماندها انجام دهد و نتایج ارزیابی و عملکرد آنها را در سامانه ثبت کند. سازمان برنامه و بودجه نیز مکلف است براساس نتایج ارزیابی سازمان، نسبت به تمدید یا لغو مجوز صلاحیت آنها بطور سالانه اقدام نماید.

ماده ۱۱ - وزارتخانه های کشور، صنعت، معدن و تجارت، نیرو، نفت، جهاد کشاورزی، بهداشت و درمان و آموزش پزشکی موظفند هر سه سال یکبار با انجام مطالعات راهبردی و آسیب شناسی وضعیت موجود، نسبت به تدوین یا بازنگری دستورالعمل ساماندهی تشکیلات و مدیریت اجرایی پسماندها در وزارتخانه مربوطه اقدام و به کارگروه جهت تصویب ارائه کنند.

ماده ۱۲- سازمان باید با همکاری وزارتخانه های کشور، صنعت، معدن و تجارت، نیرو، نفت، جهاد کشاورزی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سند راهبردهای ملی مدیریت پسماندها را با رویکرد اصلاح الگوی تولید و مصرف، کاهش حداکثری تولید پسماندها و تفکیک از مبدأ و بکارگیری اقتصاد چرخشی در چرخه مدیریت پسماندها ظرف حداکثر شش ماه پس از لازم الاجرا شدن این قانون تدوین و پس از تصویب در کارگروه جهت تصویب به هیأت وزیران ارائه نماید. وزارتخانه های فوق موظف به ارائه گزارش سالانه اجرای سند راهبردهای ملی به کارگروه و ثبت در سامانه هستند.

تبصره - کلیه شوراهای برنامه ریزی و توسعه استانها موظفند طرح های جامع استانی را براساس سند راهبردهای ملی مدیریت پسماندها ظرف حداکثر یک سال بعد از تصویب این برنامه تدوین نمایند. مدیریت

اجرای کلیه پسماندها، موظفند در چهارچوب طرح جامع مدیریت پسماندهای استانی، گزارش اقدامات اجرایی خود را در پایان هر سال به شوراهای برنامه‌ریزی و توسعه استان‌ها ارائه و پس از تأیید شوراهای مذکور و سازمان در سامانه بارگذاری نمایند.

ماده ۱۳ - وزارتخانه‌های کشور، صنعت، معدن و تجارت، نیرو، نفت، جهاد کشاورزی، بهداشت و درمان و آموزش پزشکی موظفند از طریق سازمان ملی استاندارد با همکاری سازمان، استانداردهای امحاء، دفع نهایی و مراقبتهای پس از دفع و تصفیه پسماندهای خطرناک را ظرف مدت یکسال پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون را تدوین و پس از طرح در کمیسیون‌های فنی ذیربط موضوع ماده (۳) قانون تقویت و توسعه نظام استاندارد (مصوب ۱۱ / ۷ / ۱۳۹۶)، جهت تصویب در کمیته‌های ملی سازمان ملی استاندارد ارائه نمایند. وزارتخانه‌های کشور، صنعت، معدن و تجارت، نیرو، نفت، جهاد کشاورزی، بهداشت و درمان و آموزش پزشکی مسؤول نظارت بر حسن اجرای استانداردهای مربوط به پسماندهای خطرناک مرتبط با آن وزارتخانه هستند و گزارش فصلی اقدامات صورت گرفته را باید در سامانه ثبت نمایند. در صورت مغایرت اقدامات با استانداردهای مربوطه سازمان باید مطابق با مواد (۱۶ و ۱۷) این قانون اقدام نماید.

تبصره ۱ - سازمان ملی استاندارد با همکاری دستگاههای مسئول ذکر شده در این ماده، موظف است حداکثر هر دو سال یکبار استانداردهای موضوع این ماده را بروزرسانی نموده و در سامانه ثبت نماید.

تبصره ۲ - تولیدکنندگان و واردکنندگان محصولات که منجر به ایجاد پسماندهای خطرناک می‌گردند باید نحوه استفاده، نگهداری، حمل و نقل و دفع پسماندهای حاصل از مصرف را بر اساس استانداردهای مربوطه بر روی بسته‌بندی درج نمایند.

ماده ۱۴ - واردات، صادرات و عبور پسماندهای مشمول مجمع (کنوانسیون) بازل (قانون اجازه عضویت جمهوری اسلامی ایران در کنوانسیون بازل درباره کنترل انتقالات برون مرزی مواد زاید زیان بخش و دفع آنها (مصوب ۳۱ / ۶ / ۱۳۷۱) تابع مفاد این مجمع و آئین نامه اجرایی آن مصوب هیأت وزیران و تحت نظارت مرجع ملی مجمع خواهد بود. متخلف از این حکم مشمول احکام ماده (۱۶) این قانون خواهد شد و موظف است پسماندهای مشمول کنوانسیون بازل را به کشور مبدأ عودت دهد.

تبصره ۱ - در صورت تأیید مراجع قضایی مبنی بر عدم امکان عودت پسماندها به کشور مبدأ این پسماندها تحت نظارت و طبق نظر سازمان با هزینه واردکننده متخلف مطابق با ضوابط و روشهای مربوطه دفع خواهند شد و منافع ناشی از بازیافت آن پس از فروش و واریز به خزانه داری کل کشور، در اختیار صندوق ملی محیط زیست قرار خواهد گرفت و باید صرفاً در راستای اولویت‌های تعیین شده در اسناد ملی و استانی مدیریت پسماندها هزینه گردد.

تبصره ۲- کلیه تعهدات مرتبط با سایر مجامع بین المللی حوزه مدیریت پسماندها مصوب مجلس شورای اسلامی توسط دستگاههای مرتبط لازم الاجراست و متخلفین از این حکم مشمول احکام ماده (۱۶) این قانون خواهند شد.

ماده ۱۵ - وزارتخانه‌های کشور، صنعت، معدن و تجارت، نیرو، نفت، جهاد کشاورزی، بهداشت و درمان و آموزش پزشکی موظفند از طریق سازمان ملی استاندارد با همکاری سازمان، استانداردهای مکانیابی، طراحی، اجرا و بهره‌برداری زیرساخت‌های پردازش و دفع و بهسازی محل‌های دفن انواع پسماندها را ظرف مدت شش ماه پس از لازم الاجرا شدن این قانون، تدوین و پس از طرح در کمیسیون‌های فنی ذیربط موضوع ماده (۳) قانون تقویت و توسعه نظام استاندارد (مصوب ۱۱ / ۷ / ۱۳۹۶)، جهت تصویب در کمیته‌های ملی سازمان ملی استاندارد ارائه نمایند.

تبصره ۱- وزارت راه و شهرسازی موظف است در طرح توسعه و عمران (جامع) ناحیه‌ای (موضوع تصویب‌نامه شماره ۷۰۹۷۱. ت ۴۰۷ هـ مورخ ۵ / ۱۱ / ۱۳۷۳ هیأت وزیران)، مناطق مناسبی را برای دفع پسماندها در نظر بگیرد.

تبصره ۲- وزارتخانه‌های کشور، صنعت، معدن و تجارت، نیرو، نفت، جهاد کشاورزی، بهداشت و درمان و آموزش پزشکی موظف اند اعتبارات، تسهیلات و امکانات لازم جهت استقرار تأسیسات مدیریت پسماندهای مرتبط را، رأساً یا توسط بخش خصوصی فراهم نماید.

تبصره ۳- بر اساس ماده (۳۳) قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان (مصوب ۲۲ / ۱۲ / ۱۳۷۴) شورای عالی شهرسازی و معماری، وزارت راه و شهرسازی، سازمان نظام مهندسی و شهرداری‌ها موظفند در طراحی ساختمان‌های مسکونی، مجتمع‌های مسکونی، تجاری و فضاهای عمومی، باید مکانی استاندارد جهت ذخیره‌سازی پسماندها و احداث تأسیسات مورد نیاز جهت تفکیک و کاهش حجم پسماندها پیش‌بینی کنند.

تبصره ۴- واحدهای تولیدی، خدماتی و تاسیساتی حوزه مدیریت پسماندهای شهری و روستایی و پزشکی از ممنوعیت شعاع استقرار صنایع موضوع ماده (۱۱) قانون هوای پاک مصوب (۲۵ / ۴ / ۱۳۹۶) از کلانشهرها مستثنی خواهند بود.

ماده ۱۶- اشخاص حقیقی و حقوقی که در ذخیره‌سازی، جمع‌آوری، حمل و نقل، خرید و فروش، تفکیک، پردازش، دفع، امحاء و صدور مجوز دفع پسماندها فعالیت دارند، در صورتی که بر خلاف مقررات مندرج در این قانون و آئین‌نامه‌های اجرایی آن اقدام کنند، به ترتیب ذیل محکوم می‌شوند:

الف- متخلفین برای بار اول، به حکم مراجع قضایی درخصوص پسماندهای عادی به جریمه نقدی از پنجاه میلیون (۵۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال تا صد میلیون (۱۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال و برای پسماندهای خطرناک از پانصد میلیون (۵۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال تا دو میلیارد (۲،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال محکوم می شوند.

ب- متخلفین برای بار دوم، به حکم مراجع قضایی درخصوص پسماندهای عادی به جریمه نقدی از صد میلیون (۱۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال تا پانصد میلیون (۵۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال و برای پسماندهای خطرناک از دو میلیارد (۲،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال تا پنج میلیارد (۵،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال محکوم می شوند.

ج- متخلفین برای بار سوم به بعد، مرتکب جرم شده و به حکم مراجع قضایی علاوه بر جرایم بند 'ب'، برای اشخاص حقیقی به مجازات تعزیری درجه (۶) و در خصوص اشخاص حقوقی به مجازات تعزیری درجه (۵) محکوم شده و در هر دو مورد به مدت سه ماه، پروانه کسب یا مجوز کار آنها تعلیق می گردد.

تبصره ۱- مدیریت اجرایی پسماندها در صورت عدم رعایت روش‌های مذکور در مواد (۱۲ و ۱۳) این قانون علاوه بر محکومیت‌های مقرر در این ماده، در فهرست واحدهای مشمول عوارض آلاینده‌گی موضوع تبصره ۱ ماده ۳۸ قانون مالیات بر ارزش افزوده (مصوب ۱۷ / ۲ / ۱۳۸۷) نیز قرار خواهند گرفت.

تبصره ۲- رانندگان خودروهای تخلیه‌کننده پسماند در اماکن غیر مجاز، علاوه بر جریمه نقدی مقرر، خودروی آنها یک تا ده هفته بر اساس حکم مراجع قضایی توقیف می‌شود.

تبصره ۳- مخلوط کردن انواع پسماندهای خطرناک با پسماندهای عادی ممنوع بوده و مرتکب، مشمول احکام مندرج در این ماده می‌شود. در صورت مخلوط شدن، ملاک تشخیص نوع پسماند مخلوط شده بر اساس استاندارد ملی مربوطه بر عهده سازمان می‌باشد.

تبصره ۴- هر گونه ایجاد آلودگی ناشی از پسماندها (همانند رها سازی، سوزاندن غیر استاندارد و دفع بدون مجوز سازمان و ...) در سواحل، رودخانه‌ها، دریاچه‌ها، دریاها، بیابان‌ها، کوه‌ها، جنگل‌ها، حواشی جاده‌ها و مسیرهای ریلی جرم می‌باشد و مجرم مشمول احکام مواد (۱۶ و ۱۷) این قانون می‌شود.

تبصره ۵- انجام هر کدام از مراحل مدیریت پسماندها، توسط شبکه‌های غیر رسمی (اشخاص حقیقی و حقوقی که با مدیریت‌های اجرایی قرارداد رسمی ندارند)، جرم محسوب شده و مجرم مشمول احکام مواد (۱۶ و ۱۷) این قانون می‌شود.

تبصره ۶- جرایم نقدی احکام این قانون سالانه بر اساس نرخ تورم اعلام شده از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، افزایش می‌یابد.

ماده ۱۷- در صورت رهاسازی و تخلیه پسماندهای خطرناک در محیط‌های غیر مجاز، سازمان موظف است با همکاری وزارتخانه‌های کشور، صنعت، معدن و تجارت، نیرو، نفت، جهاد کشاورزی، بهداشت و درمان و

آموزش پزشکی نسبت به پیگیری، اعلام جرم به مراجع قضایی مطابق ماده (۶۸۸) کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعمیرات و مجازات های بازدارنده) مصوب ۲ / ۳ / ۱۳۷۵ با اصلاحات و الحاقات بعدی و سپس الزام عاملین به رفع آلودگی و پاکسازی محل و مدیریت پسماند با رعایت اصول محیط زیستی و بهداشتی در محل های مجاز، به حکم مراجع قضایی اقدام کنند و در صورت عدم شناسایی عاملین، مبادرت به رفع آلودگی و پاکسازی محیط توسط بخشداری ها، شهرداری ها و دهیاری ها نماید.

تبصره ۱- در شرایطی که تخلیه غیربهداشتی پسماندهای عادی به نحوی باشد که سلامت انسان و محیط زیست را به خطر بیندازد، احکام و وظایف فوق جاری خواهد شد.

تبصره ۲- در صورتی که رهاسازی پسماندها در محیط غیر مجاز به نحوی گسترده بوده که منجر به ایراد خسارت عمده به تمامیت جسمانی افراد گردد، عاملین و مرتکبین به مجازات مذکور در ماده (۲۸۶) قانون مجازات اسلامی (مصوب ۱ / ۲ / ۱۳۹۲) محکوم می گردند.

تبصره ۳- قوه قضاییه باید شعب تخصصی دادسرا و دادگاه را به منظور رسیدگی به جرایم موضوع این قانون اختصاص دهد.

ماده ۱۸ - در تمام جرایم ارتكابی مذکور، مرجع قضایی عاملین را علاوه بر جرائم و احکام مندرج در مواد (۱۶ و ۱۷) این قانون، به جبران خسارات وارده به محیط زیست و اشخاص، محکوم می کند. مرجع قضایی درمورد نحوه تعیین و محاسبه خسارات براساس ارزشگذاری اقتصادی در خصوص خسارات محیط زیستی از سازمان و در خصوص خسارات سلامت از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی استعلام می کند.

ماده ۱۹- در راستای اجرای احکام این قانون در حوزه مدیریت پسماندها، مأموران یگان حفاظت و کارشناسان سازمان، محیط بانان و جنگلبانان، ناظران محیط زیست مدیریت های اجرایی پسماندها در شهرها و روستاها و ناظران محیط زیست در وزارتخانه های نیرو، نفت، صنعت، معدن و تجارت، جهاد کشاورزی و کارشناسان بهداشت محیط در وزارتخانه بهداشت درمان و آموزش پزشکی با اخذ تاییدیه از دستگاه قضایی، ضابط خاص محسوب می شوند و این ضابطان مشمول قواعد مقرر در قانون آئین دادرسی کیفری می شوند.

تبصره - منظور از ناظران محیط زیست موضوع این ماده، حسب مورد، کارشناسان و مأموران دستگاه مربوطه هستند که به منظور نظارت و ارائه گزارش در خصوص تخلفات و جرائم موضوع این قانون، توسط دستگاه قضایی آموزش های لازم را دیده اند.

ماده ۲۰ - وجوه حاصل از جریمه های نقدی موضوع این قانون به خزانه داری کل کشور واریز می شود. صددرصد (۱۰۰٪) از وجوه واریزی به خزانه داری کل کشور براساس ردیفی که در قانون بودجه سالانه پیش بینی می شود در اختیار صندوق ملی محیط زیست قرار می گیرد تا صرف آموزش، فرهنگ سازی، راه اندازی سامانه، تدوین استانداردها و اجرای طرح های رفع آلودگی ناشی از پسماندها موضوع ماده (۱۷) این قانون و

تأمین امکانات لازم در جهت اجرای این قانون گردد. سازمان موظف است گزارش عملکرد هزینه ای خود را سالانه در سامانه ثبت نماید.

تبصره- در صورت ارایه برنامه آموزش و فرهنگ سازی از طرف مدیریت های اجرایی پسماندها و تایید سازمان، صندوق ملی محیط زیست موظف به حمایت از این برنامه ها بر اساس ردیف بودجه این ماده می باشد.

ماده ۲۱- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور ظرف مدت یک سال از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون فهرست بهای خدمات مدیریت پسماندهای خطرناک در منابع مختلف را تدوین و در کارگروه به تصویب برساند و سالانه در سامانه بروزرسانی کند.

ماده ۲۲- سازمان موظف است امکان دریافت گزارشات مردمی و سازمانهای مردم نهاد در خصوص تخلفات این حوزه را حداکثر ظرف شش ماه پس از لازم الاجرا شدن این قانون در سامانه ایجاد نماید و تمامی اطلاعات دریافتی و کلیه بازخوردها و اقدامات مرتبط با آن را در سامانه ثبت نماید.

تبصره- در صورتی که اطلاعات دریافتی توسط ضابطین قضایی معرفی شده در ماده (۱۹) این قانون تایید و تخلف اثبات گردد، سازمان موظف است با دستور مرجع قضایی ده درصد (۱۰٪) از جزای نقدی ناشی از اجرای این قانون را از محل درآمدهای حاصله از اجرای این قانون در صندوق، به گزارش کنندگان اعطا نماید.

ماده ۲۳- سازمان موظف است در آئین نامه اجرایی این قانون، احکام اجرایی مرتبط با سامانه را به تصویب رسانده و سه ماه پس از تصویب آئین نامه، سامانه را راه اندازی نماید. دستگاههای اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری (مصوب ۸ / ۷ / ۱۳۸۶) و کلیه مدیریت های اجرایی موظفند گزارش اجرای تکالیف تعیین شده خود را براساس تقسیم کار ملی در برنامه ملی مدیریت پسماندها بصورت سالانه در سامانه ارائه نمایند. سازمان موظف است گزارش عملکرد کلیه دستگاههای اجرایی را بصورت سالانه به مجلس شورای اسلامی ارایه دهد.

تبصره ۱- وزارتخانه های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، صنعت، معدن و تجارت، نیرو و نفت، جهاد کشاورزی و کشور موظفند اطلاعات مربوط به نوع و میزان تولید پسماندهای مرتبط با خود را به تفکیک تولیدکنندگان، حداکثر یک سال پس از لازم الاجرا شدن این قانون، در سامانه ثبت و سالانه بروزرسانی نمایند.

تبصره ۲- اطلاعات این سامانه بصورت شفاف در دسترس عموم قرار می گیرد. در صورتی که انتشار برخی اطلاعات از نظر وزارتخانه های مرتبط از حساسیت امنیتی ویژه ای برخوردار باشد، با تصویب کارگروه از شمول شفافیت خارج می شود.

ماده ۲۴- آیین نامه اجرایی این قانون حداکثر ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم الاجرا شدن قانون توسط سازمان با همکاری وزارتخانه‌های کشور، نفت، نیرو، صنعت، معدن و تجارت، جهادکشاورزی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در کارگروه تایید و به تصویب هیات وزیران رسانده می شود.

ماده ۲۵- نظارت و مسئولیت حسن اجرای این قانون بر عهده سازمان می باشد. سازمان موظف است سالانه عملکرد دستگاه‌های اجرایی را بررسی و گزارش انجام وظایف قانونی آنها را به کمیسیون کشاورزی، آب، منابع طبیعی و محیط زیست مجلس شورای اسلامی ارائه نموده و همزمان نسبت به اعلام تخلف دستگاه‌های متخطی به مراجع قضایی اقدام نماید.

ماده ۲۶- در صورتی که دستگاه‌های مسئول در این قانون، وظایف محوله خود را به طور کامل و به موقع انجام ندهند، مصداق ترک فعل بوده و منجر به تضییع حقوق عامه و به خطر افتادن سلامت عمومی می شود. مرجع قضایی متناسب با تخلفات صورت گرفته متخلفین را به انفصال خدمت موقت از شش ماه تا دو سال محکوم می نماید و باید متخلفین وجوه معادل خساراتی که به بیت المال یا حقوق عمومی ناشی از ترک فعل وارد نموده، به دولت برگردانند. در صورت تکرار تخلف برای مرتبه دوم، علاوه بر استرداد وجوه موضوع این ماده، به انفصال دائم از مشاغل دولتی محکوم می گردند.

ماده ۲۷ - از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون، قانون مدیریت پسماندها مصوب (۲۰ / ۰۲ / ۱۳۸۳) و اصلاحات و الحاقات بعدی آن، آیین نامه اجرایی قانون مدیریت پسماندها مصوب (۵ / ۵ / ۱۳۸۴) و ماده (۱) و (۶) قانون کمک به ساماندهی پسماندهای عادی با مشارکت بخش غیردولتی مصوب (۲۰ / ۰۱ / ۱۳۹۹) نسخ می گردد.

هیأت رئیسه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین

و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر معاونت قوانین در مورد طرح اصلاح قانون مدیریت پسماندها(در

اجرای تبصره (۱) ماده (۴۵) قانون آیین نامه داخلی) تقدیم می شود.

معاون قوانین

نظر اداره کل تدوین قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۲) و (۴) ماده (۴) تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می شود:

۱- سابقه تقدیم

بر اساس ماده ۱۳۰ آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی	
طرح/لایحه جاری قبلاً تقدیم	☒ نگریده است ☐ گردیده است

۲- در اجرای بند (۲) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور:

طرح/لایحه تقدیمی، از حیث ضوابط تدوین ایراد اساسی ندارد	
۱ دارای موضوع و عنوان مشخص:	☒ است ☐ نیست
۲ عنوان با مفاد طرح/لایحه، منطبق:	☒ است ☐ نیست
۳ دلایل مندرج در مقدمه توجیهی کافی و به دور از اجمال:	☒ است ☐ نیست
۴ توضیحات راجع به ضرورت رسیدگی به قید فوریت در مقدمه ارائه:	☐ شده است ☒ نشده است
۵ طرح دارای موضوع واحد:	☐ است ☒ نیست
• و ارائه آن در قالب:	☐ ماده واحده ☒ مواد متعدد
• با ایراد مواجه:	☒ نیست ☐ است
۶ بند ۹ سیاست های کلی نظام قانونگذاری مبنی بر رعایت اصول قانون نویسی و قانونگذاری، لحاظ:	☐ شده است ☒ نشده است

شرح نظر کارشناسی اداره کل تدوین قوانین در خصوص ضوابط تدوین

۱- وفق ماده ۱۵۶ آیین نامه داخلی مجلس اصل بر رسیدگی عادی به طرح ها و لوایح است و فوریت آنها باید مبین ضرورت باشد که در طرح مذکور دلایل لزوم دو فوریت ارائه آن قید نشده است. ۲- عبارت (بسمه تعالی و "طرح مدیریت پسماندها") از متن طرح حذف شود. ۳- ماده ۱ که به بیان اهداف طرح پرداخته است در مقدمه توجیهی ذکر شود. ۴- طرح مذکور تکالیفی را بر عهده دستگاه ها و سازمانها نهاده است در حالیکه ضمانت اجرایی برای عدم انجام تکالیف تعیین نکرده است. ۵- در تبصره ۲ ماد ۱۵ عبارت (تسهیلات و امکانات لازم) دارای ابهام و مغایر بند ۹ سیاست های کلی نظام قانونگذاری است. ۶- در تبصره ۳ ماده ۱۵ پس از عبارت (ماده (۳۳) قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان (مصوب ۱۳۷۴/۱۲/۲۲) عبارت (با اصلاحات و الحاقات بعدی) اضافه شود. ۷- جرم انگاری و تعیین مجازات به شرح مواد ۱۶ و ۱۷ در این طرح مغایر ضوابط تنقیح قوانین

است و باید در قانون مرتبط با آن (قانون مجازات اسلامی) صورت گیرد. ۸- در بند ج ماده ۱۶ مجازات های تعزیری درجه ۵ و ۶ انواع مختلفی دارد و لازم است در ماده ۱۶ به نوع آن تصریح شود و یا عبارت به مجازات تعزیری درجه (۶) و درجه (۵) به عبارت (یکی از مجازات های تعزیری درجه ۵ و ۶) اصلاح شود. ۹- در تبصره ۱ ماده ۱۶ طرح، تبصره ۱ ماده ۳۸ قانون مالیات بر ارزش افزوده (مصوب ۱۳۸۷ / ۲ / ۱۷) که به آن ارجاع شده به موجب قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۴۰۰ نسخ شده است.

۳- در اجرای بند (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵:

طرح/لایحه تقدیمی ، از حیث ضوابط ماهوی ایراد اساسی ندارد	
تعارض ندارد ☐	طرح/لایحه با سند چشم انداز و سیاست های کلی نظام : ☒ مطابقت دارد
☐ دارد	طرح/لایحه با اصل ۳ قانون اساسی مغایرت : ☒ ندارد
☐ دارد	طرح/لایحه با اصل ۱۵ قانون اساسی مغایرت : ☒ ندارد
☐ دارد	طرح/لایحه با اصل ۵۲ قانون اساسی مغایرت : ☒ ندارد
☒ دارد	طرح/لایحه با اصل ۵۳ قانون اساسی مغایرت : ☐ ندارد
☐ دارد	طرح/لایحه با اصل ۶۰ قانون اساسی مغایرت : ☒ ندارد
☐ دارد	طرح/لایحه با اصل ۷۳ قانون اساسی مغایرت : ☒ ندارد
☐ دارد	طرح/لایحه با اصل ۱۳۸ قانون اساسی مغایرت : ☒ ندارد
☐ دارد	طرح/لایحه با اصل ۱۱۲ قانون اساسی مغایرت : ☒ ندارد
☐ دارد	طرح/لایحه با اصل ۱۵۸ قانون اساسی مغایرت : ☒ ندارد
☐ دارد	طرح/لایحه با سایر اصول قانون اساسی مغایرت : ☒ ندارد

شرح نظر کارشناسی اداره کل تدوین قوانین در خصوص ضوابط ماهوی

در خصوص سند چشم انداز و سیاست های کلی نظام

در خصوص مغایرت با اصول قانون اساسی

۱- ماده (۹) طرح مذکور، به دلیل عدم گردش خزانه، مغایر اصل (۵۳) قانون اساسی است. ۲- تبصره ماده (۲۲) طرح مذکور، به دلیل عدم گردش خزانه، مغایر اصل (۵۳) قانون اساسی است.

۱- در بند (خ) ماده (۲) طرح مذکور، مناسب است اعضای تشکیل دهنده کارگروه ملی مدیریت پسماندها در ماده ای جداگانه ذکر شود چرا که مطابق صدر ماده (۲) تعاریف عبارات و اصطلاحات در این ماده، مدنظر است. تبصره ماده (۲) نیز شامل همین حکم است و ارتباط موضوعی با صدر ماده (۲) ندارد. ۲- در بند (د) ماده (۲) طرح مذکور، مناسب است حکم مربوط به این بند در ماده ای جداگانه ذکر شود چرا که مطابق صدر ماده (۲) تعاریف عبارات و اصطلاحات در این ماده، مدنظر است. ۲- ارجاع موضوعات اساسی راجع به مدیریت پسماندها در موارد متعدد از جمله تبصره بند (خ) ماده (۲)، تبصره (۴) ماده (۴)، تبصره (۵) ماده (۴) تبصره (۴) ماده (۸) و موارد مشابه، به تهیه آیین نامه اجرایی، با نظام اداری صحیح موضوع بند ۱۰ اصل سوم قانون اساسی، مغایر به نظر می‌رسد. ۳- در صدر ماده (۱۶) طرح مذکور، در صورت پذیرش مسئولیت اشخاص حقیقی و حقوقی متخلف از این ماده، تعریف بند (ث) ماده (۲) با عنوان «امتداد مسئولیت تولید کننده» صحیح بنظر نمی‌رسد. ۴- تبصره (۲) ماده (۱۵) طرح مذکور، دارای بار مالی و مغایر اصل (۷۵) قانون اساسی است. پیشنهاد می‌شود در راستای رفع مغایرت موجود محل تامین موضوع این تبصره در ماده (۲۰) همین طرح تصریح شود. ۵- در تبصره (۱) ماده (۱۳) طرح مذکور، مناسب است با توجه به اهمیت موضوع تبصره بجای عبارت «دستگاه های مسئول ذکر شده»، دستگاههای مسئول به تفکیک و ترتیب اهمیت، احصاء شوند. ۶- تبصره ماده (۱۲) طرح مذکور، بجای عبارت «یک سال بعد از تصویب» عبارت «یک سال از زمان لازم الاجراء شدن» جایگزین شود. ۷- در ماده (۱۳) طرح، بجای عبارت «یک سال بعد از لازم الاجراء شدن» عبارت «یک سال از زمان لازم الاجراء شدن» جایگزین شود. ۸- در ماده (۱۴) بجای واژه های «مجمع» و «کنوانسیون»، از واژه «معاهده» استفاده شود. ۹- در تبصره (۱) ماده (۱۵) طرح مذکور، استناد به تصویب نامه در متن قانون، خلاف اصول قانون گذاری است. ۱۰- موضوع تبصره (۳) ماده (۱۵)، می تواند در قالب اصلاح ماده (۳۳) قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب سال ۱۳۷۴ مطرح شود. ۱۱- موضوع تبصره (۴) ماده (۱۵)، می تواند در قالب اصلاح ماده (۱۱) قانون هوای پاک مصوب سال ۱۳۹۶ مطرح شود. ۱۲- در نحوه نگارش ماده (۱۶) طرح مذکور، مناسب بود بجای استفاده از چند تبصره، در یک ماده جداگانه جرایم مربوطه، احصاء می‌شد.

تعداد ..... برگ اظهار نظر به ضمیمه تقدیم می‌شود.

مدیر کل تدوین قوانین

نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۱) و (۳) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می‌شود:

در اجرای بند (۱)		
وجود دارد که به ضمیمه تقدیم می‌شود. ☒	☐ وجود ندارد	۱ در خصوص طرح تقدیمی قوانین مرتبط
وجود دارد که به ضمیمه تقدیم می‌شود. ☐	☒ وجود ندارد	۲ در خصوص طرح تقدیمی قوانین متعارض

در اجرای بند (۳) :

نظر اداره کل مربوطه در خصوص لزوم قانونگذاری بر اساس طرح/لایحه جاری به ثبت نرسیده است.

تعداد ..... برگ سوابق قانونی و نظر اداره کل به ضمیمه تقدیم می‌شود.

مدیر کل اسناد و تنقیح قوانین

ضمیمه نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

نظر اداره کل به انضمام سوابق قانونی

الف - نظر اداره کل

--

ب - سوابق قانونی

قوانین مرتبط به شرح زیر تقدیم می گردد:

عنوان قانون: قانون مدیریت پسماندها مصوب ۱۳۸۳، ۰۲، ۲۰ با اصلاحات و الحاقات بعدی==منقح
۲۹/۶/۱۳۹۹ مصوب: ۲۰/۰۲/۱۳۸۳

بخش های قانون: تمام متن